ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ եւ Թէ գաւառաց համար	
Տարեկան	7 մէճիտ
Վեցամսեայ	3 1/2 »
Եռամսեայ	2 »
Օտար երկիրներու համար	40 ֆր.
Վեցամսեայ	20 »
Եռամսեայ	10 »

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ, բաց ի հօսթ Լօքալէն։

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի 115 ղրուշի փուլն 100 ղրուշի հաշուով։

Նամակները կ'ուղղուին առ ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՆ

38, Պապը Ալի Ճատէսի, Կ. Պոլիս։

ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ

ԲԻԶԱՆԴԻՈՆ

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ

ԲԻԶԱՆԴ ՔԻԶԵԱՆ

„پوزانتيون“

ارمنجه يومى وسياسى غزته

صاحب امتياز ومدير مسؤلى

پوزانت كچيان

طبعه و اداره خانه‌سى باب عالى جاده‌سنده ۳۸ نومرولو دائره مخصوصه‌در

PUZANTION

Journal Arménien Quotidien,
Politique, Financier et Littéraire
Directeur–Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab Aali Djaddéssi, No. 38.
CONSTANTINOPLE

ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ

Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 136 | ԱՒԱԳ ՇԱԲԱԹ 1897 ԱՊՐԻԼ 12/24 | 22 ՋԻԼԴԱՏԷ 1314. | 12 ՆԻՍԱՆ 1313 | Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 136

Առաջիկայ Դշ., 3րդ օր Զատկի, Բիւզանդիոն կը հրատարակուի ըստ սովորութեան, օրեան լուրերուն կատարելագործեալ պատճառաւ։

Կ. ՊՈԼԻՍ, 12/24 ԱՊՐԻԼ, 1897

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ՆԻՒԹԵՐ

ՋԱՏԻԿ.— ՓԻԼԻՍՈՓԱՅՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱԻԵՏԱՐԱՆ.—ՄԵՐ ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԸ.

Վաղիւ Հայ. Եկեղեցւոյ համաշխարհ պատրիարքարանին ալեծեր պետը տան Ներսէսի Վարժարանացուն հայկական անչանգ տաղաւարտութեամբ յօրինած հոգեվայել բանաստեղծութեան, որ պիտի երգուի իւրաքանչիւր ժողովրդեան դրան։

Այսօր յաջորդաբար— Ի Գեղեցիկ— Փեսային անհագ— Ես երիտասարդ.— Քեզ ապրիլ—Մոդոլենան,— Հարսն է չերեկը—Եկէղեցի.—Օրհնեա է Յայն— Ցընծա—Լենան—գԱմարտածի փո, Սիոն։

Ժողովուրդն իր դարաւոր պաշտած կրօնին, զոր Գողգոթայի Նահատակն իր անուշագիր կնքերց և նուիրագործեց, կառապետ աշխարհի տիտուրեան և անբարոյականութեան դէմ տարած պանծալի յաղթանակին առիթ կը կատարէ։ Աչխարհ խաչով սկսեալ և գերեզմանով յաւերժացեալ սոյն մեծ և լուսաւոր դէպքին առջեւ ամփիպապէս չյանդգնիր։ Ընդ հակառակն, ուղեց խախտիլ և ի գերեզմանէ հանել զայն, որ ընկերական, բարոյական եւ մասաւորական ամենակարեւոր յեղաշրջում յաստ բերելու սահմանեալ էր եհովայի ընտրեալ ժողովրդեան իսմասուն և օրհնեալ դասակարգն ի զուր չանաց խեղդել Քրիստոնէութիւնն իր նորաբողբոջ վիճակին մէջ, որ յարութեան առտուան պայծառութեամբ այլ եւս իր մշտնջենաւոր գոյութիւնն ապահոված էր։ Քրիստոնէութեան նոր գպրոցին հետեւող փոքրիկ խումբը լուսաւորուած և զօրացած ո՛չ թէ մարդկային մտաց ծնունդ արհեստական կամ սոփեստական հրնարքներէ, այլ ներշնչեալ երկնային Ոգիէն, ուղեց Յարութիւնն և քրիստոնէական կրօնին փրկարար ձայնն հնչեցնել Աթէնքի և Հռոմի գինոց և իսմասարբաց կաճառներուն մէջ ալ, և այսպէս ընդարձակել իր գործին սահմանները։

Դարու Աթէնքի հեթանոս փիլիսոփայութեան վերջին ներկայացուցչաց՝ Սոսիկենց և Եպիկուրեանց, ինչպէս նաև քաղաքին նորագոյն սկզբունքներ կամ վարդապետութիւնները լսելու զբաղած ամբողջ ժողովրդեան առջեւ լուսոյ կրօնն և յարութիւնը կը քարոզէր։ Սոսիկեան և Եպիկուրեան փիլիսոփայութիւնը սերմանաքաղ (փճաթօս) կոչեց այն անձն որ ճչմարիտ իսմասասիրութիւնը կ'ուսուցանէր. օրաբոյս պչ պաճուճ անդանեցին այն անձն՝ որ տիեզերքի միա՛յն ճչմարիտ հեղինակին, Աստուծոյ, գոյութիւնը քարոզել կ'ուզէր։ Երկնային կրօնքին դրօշին առջեւ աւելի չուտ և առանց ընդդիմութեան և առարկութեան պիտի ծնրադրէին ելագոյն երբեակ հոյակապ հանճարները, Սոկրատ, Պղատոն եւ Արիստոտէլ, որք հազուց եւ մտաց խաւարին մէջ աստուածային ձեռքով վառուած երեք ջահերն էին, ժողովուրդներն առաջնորդելու համար դէպ յԱյն՝ որ Արդարութեան, Գիտութեան և ճչմարտութեան միւն Արեւն է։

Բայց վաղ կամ անագան Աթէնք և Հռոմ անձնատուր եղան Յաչին կրօնքին, և խոստովանեցան թէ իրենց ծոյչն եւած հին և նոր իսմասասիրական մեծ արատութիւնները չեն զօրեր տկարացնելու և անհետացնելու այն Մատեանն որ քրիստոնէական փիլիսոփայութեան պատմութիւնն և բովանդակութիւնն է։

*** Փիլիսոփայութիւն և Աւետարան ամէն դարու մէջ դէմ դիմաց կեցած են. առաջինն իր զանազան յարանուանութիւններով երկրորդը ջրնջելու կը ձգտի. իսկ սա միշտ հաստատեան ձեւը կարկառած է իր ախոյեաններն։ Հաշտութիւնը կը կնքեալ երբ փիլիսոփայութիւն իր ամբարտաւանութեան գահէն իջնելով ուզէ մօտենալ Աւետարանին, որ ձշմարտին, Բարւոյն և Գեղեցկին ցոլացումն է։ Աւետարանն իր գործն աւարտած է. Նոքանոր դերութիւններ չի ստեղծեր, որովհետեւ անչարժ է և անխախտ, և իր սկզբունքներն ընտանեկան, ընկերական և բարոյական տեսակէտով չենինչ են և ապնուագոյնիչ. լուսոյ և յաւերժութեան անսպառելի աղբիւրն է այն. իր դէմ ելած աչխարհիկ փիլիսոփայութեան դերութիւնները կը նմանին ամպերուն որք արեւը մթնցնել կ'ուզեն, որք սակայն անոր ջերմութեան առջեւ չեն կրնար երկար տեւել։ Աւետարանը քաղաքակիրթ աչխարհի ընկերական և իսմասասիրական մտաւեան է։ Ի մանուկս, Անգլիոյ և Ամերիկայի ընտանեկան քոլոր խաւերուն մէջ մուտ գտած է, և բնական հետեւանքն եղած են՝ նոյն երկու աշխարհի ժողովրդոց ամէն տեսակ առաքինական և մարդասիրական զգացմանց վհոութիւնն և ընտանեկան բարոյ արձուագութիւնն ու պարկեչտութիւնը։ Հայ ընտանեկան չքջանակին մէջ Աւետարանը սովորական ընթերցանութեան մատեան մ'ըլլալէ չա՛տ հեռի է տակաւին։ Դպրոցէն ընթացաւարտ երիտասարդն և օրիորդը կը նախընտրեն այլ ընդ այլոյ վէպերով ժամանց ընել և խեղդել իրենց սրտին ազնիւ զգացումները, քան կարդալ Աւետարանն և բարոյական մատեաններ, որոցմով միայն կրնան օգտակար ու քարի քաղաքացիներ պատրաստիլ։ Ի՞նչ կ'ընէ մեր այն նոր սերունդն, որ եւս րոպեական համալսարաններուն մէջ գիտական և իսմասասիրական ճիւղեր մչակելու կը զբաղի։ Կայ մաս մը որ աւելի հպարտ կ'արտասանէ և կը չեչտէ գերմանական համալսասուածբանութեան սկեպտութեան և քնապաչտութեան գպրոցներու ներկայացուցիչներէն Շէլլինկի, Հէկելի, Սգրաուսի, Հարթմանի, Շօբէնհաուերի եւ Պիւխնէրի անունները. կայ մաս մ'ալ որ բարձր ի գլուխ պանծալով կ'արտասանէ Տարուինի, Վոլդերի և Ռընանի անունները, կարծելով թէ ճչմարիտ իսմասասիրութիւնը սոցա մտաց հորիզոնին վրայ կը փայլի։ Իսմասութեան և փիլոսոփայութեան հետամուտ մեր նոր սերունդը գէթ հարեւանցի ուսումնասիրութեան մը առարկայ իակ ըրած չէ Աւետարանը, զոր կարծես ամէն կը զգայ արտասանել, խորհելով թէ քաղաքակիրթ–քրիստոնեայ աչխարհն ի՛նչ որ է, սոյն իսմասասէրներուն և անոնց հետեւողներուն կը պարսի, եւ թէ Աւետարանը վիրաւորական դեր մը ունեցած չէ մարդկային ընկերութեան վրայ։ Մեր նոր սերնդեան առջեւ իր մատղաչ հասակին մէջ կը բացուի անաստուածութեան կամ անկրօնութեան խորունկ վիհն, ուր կը գահավիժի։ Անկրօնութեան դրութիւնը ժողովրդեան մը բարոյական կենաց գոյութեան ժխտումն և ոչնչացումն է։ Մեր նոր սերունդն այս աւուր չարիքն ազատած կ'ըլլանք այն ատեն միայն երբ ազգային դպրոցաց մէջ ճչմարտապէս կրօնական և բարոյական կրթութիւն մը տանք իրեն, և ներչնչենք իր մտքին թէ առանց Աստուծոյ, առանց կրօնի և առանց Աւետարանի բարոյական էակներ չենք և չենք կարող ըլլալ։

ՏԱՃԱՏ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

Հրատարակութեան համար յօդուած կամ նամակ ղրկողներէ կը խնդրենք որ թղթին միայն մէկ երեսին վրայ գրեն։ Երկու երեսի վրայ գրուելէն շատ յապաղում և դժուարութիւն կը ծագին։

ՋԱՏԻԿ Ց'ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ

ՎԱՂՍ ԻՐԻԿՈՒԱՆ ԱՐԱԲՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

«ԼՈՒՍԱՒՈՐԵԱ»

Երուսաղէմի քրիստոնէական հանդէսներուն մէծագոյնն է Լուսաւորչի կամ Լուսահանողութեան արարողութիւնն որ միևնոյն ժամանակ միջազգային կարեւորութիւն ալ ունի. զի երբ անխռով կատարուի, պաշտօնական հեռագիրներ կը քչուին կ. Պոլիս և այլուր ծանուցանելու թէ խաղաղութեամբ վերջացաւ։ Ագո՛ր համար ներկայ պէտք է ըլլան Սուրբ Քաղաքին կառավարիչը, քաղաքային զինուորական ու ոստիկանական պաշտօնէութիւնն, հիւպատոսական մարմինն, եւ րնդ ազգաց Պատրիարքներն իրենց միաբանութիւններով ինչպէս ամէն քրիստոնեայ որ այն օր գտնուի յԵրուսաղէմ, եւս րոպեմբէր իսկ հանդիսատեսներ, բնիկ կամ պատահական այցելու, իսկ Հրեայք՝ երբե՛ք. զի ոչ միայն չեն ուզեր տեսնել ինչ որ կ'ըլլայ ի պատիւ Քրիստոսի, այլ և զի խստիւ արգիլուած է իրենց Ս. Յարութեան տաճարի և բոլոր սրբավայրերու մուտքը, վասն զի կրնայ ըլլալ որ ի տես Հրէից բորբոքի քրիստոնեայ ուխտաւորաց ասիւնը, մանաւանդ Հրէից մէկ անզգոյշ կամ անակնածու վարմունքէն, և անակնկալ չխորհուիեն մը ծագի, որուց պատասխանատուութիւնն Հրէից վրայ կը մնայ՝ մի միայն անոր համար զի անհետեւութիւն ունեցած էին ներկայ գտնուելու իրենց արգած տեղերը։

Լուսաւորչի մեծ արարողութիւնը միջազգային կարգադրութեամբ սահմանուած իրաց վիճակ մը եղած է որ ի կրնար եղծանուիլ. զի անոր պահպանութիւնն անհրաժեչտ կը համարուի իբրեւ Սուրբ Քաղաքի խաղաղութեան և բարեկարգութեան էական պայմաններէն մին։

Հաւատացեալ ուխտաւորաց համար այնչափ մեծ նչանակութիւն ունի այս հանդէսն աչքով տեսնել, այսինքն Զատկի Ճրագալոյցին Ս. Յարութեան տաճարը, Ս. Գերեզմանին մօտ գըտնուիլ որ եթէ անկից ղրկուած է, կատարեալ ուխտաւոր ու ճչմարիտ մահճակալ չի համարուիր. զի այսպէս ըմբռնուած է թէ բուն իսկ ուխտաւորական ըղձից պսակ ու վախճանը Քրիստոսի գերեզմանէն եղած լոյսը տեսնել ու անով լուսաւորուիլն է. ըստ որում դարերէ ի վեր այնպէս հաւատք կը սփրէր թէ այդ օր և այդ ժամուն իրապէս գերբնական լոյս մը կը ծագի աչխարհի լոյս և կեանք Քրիստոսի սրբալոյս գերեզմանէն։ Ցոյները մանաւանդ չատ կը նպաստէին այդ հաւատքին ծաւալմանը նոյն իսկ մինչեւ վերջին տարիները, թերեւս այժմ իսկ, զի անոնց ուխտաւորներէն չատերը, մանաւանդ ռուս մուժիկներն որ մեծամասնութիւնը կը կազմեն, տակաւին չեն կրնար տարբեր գաղափար ունենալ։ Ուստի այդ էր գլխաւոր պատճառն Ցունաց և Հայոց միջև գտնուած հակառակութեան որ զանազան անգամ կը գահավիժէր մեծ արիւնահեղութեան։ Ակնկռնութեան դրութիւնը ժողովրդեան մը բարոյական կենաց գոյութեան ժխտումն է։ Մեր նոր սերունդն այս աղետաւոր չարիքէն ազատած կ'ըլլանք այն ատեն միայն երբ ազգային դպրոցաց մէջ ճչմարտապէս կրօնական և բարոյական կրթութիւն մը տանք իրեն, և ներչնչենք իր մտքին թէ առանց Աստուծոյ, առանց կրօնի և առանց Աւետարանի բարոյական էակներ չենք և չենք կարող ըլլալ։

Զատկի Ճրագալոյցին Ս. Յարութեան տաճարին դռները բանալ տալու իրաւունքն Հայոցն է, որոց հետ հաւասարապէս կը վայելեն այդ իրաւունքը Յոյներն ու Լատիններն, բայց իրաքանչիւրն իրեն յատուկ օր ու ժամանակն ունի, ու Զատկի նախորդ օրը Հայոցն է, առաւելութիւն մը որ խիստ նախանձելի է օրեան անհամեմատ կարեւորութեան պատճառաւ։ Անցողակի յիչենք թէ դրան բանալիները ու բանալ գոցելու իշխանութիւնը թուրք դռնապաններու ձեռքն են, որք դարերէ ի վեր ժառանգական կերպիւ կը յաջորդեն իրարու որդւոց յորդի եւ միայն այդ հասոյթով փառաւորապէս կ'ապրին։ Ոչ—քրիստոնեայ անձինքներէ տարբեր որոնք դռնապան կրնային ըլլալ անկողմնակալ կերպով։ Դռնապանները հիանալի հլութեամբ միշտ արամադրելի են իրենց պաշտօնին կիրառութեան համար։ Իրաքանչիւր բանալ գոցելուն մանաւոր վարձք մը կ'ընդունին որ հաստատ սակերով որոչուած է անփոփոխ։ Զատկի Ճրագալոյցին մինչեւ Հայոց Վանքի Թարգման վարդապետը՝ չքեղ համազգեստով փայլուն գաւազաններու արծաթագլուխ և երկաթատուն գաւազաններու մէն մի քայլին զուգահարուած կրկին չառաչներով առաջնորդուած՝ չգայ և հանդիսաւորապէս չհրամայէ Քրիստոնէութեան սրբազնագոյն և իսկական նախատեղւոյն դուռներուն բացուիլն, անկարելի է որ երկաթակուռ վիհխարի դռներն իրենց դարաւոր ծխնիներուն վրայ դառնան, թէպէտ և քանի մը տասնեակ հազար հաւատացեալները ժամերէ ի վեր սպասեն, ինչպէս որ միշտ կը պատահի, և թէպէտ իշխանները ու դուքսեր գտնուին անոնց մէջ։ Երբեք մահկանացու մը այն սիրամիր վեհ քալուածքը չունենար որքան Թարգման վարդապետն այդ հանդիսական գնացքին առեն։ Այդ օր իր կենաց մեծագոյն ու վառաւորագոյն օրը կրնայ համարուիլ։ Եղած են Թարգմանները որ մասնաւորապէս խիստ հիանալի չքով վայելցուցեր են իրենց այդ պաշտօնն ինչպէս նախկին Թարգման Վահրամ վարդապետ ու այժմու Թարգման Վահան վարդապետը։ Դիւրը բացուելուն պէս խնկով բազմութիւնը ներս կը մանէ կարգաւ ու անչփոթ, զի քանի մը հարիւր զինուորներ կը հսկեն սասակասատ, տեղաւորելով Հայ ուԲոյն հաւատացեալներն իրենց յատկացած տեղերն երկու ազգաց Թարգման վարդապետներու ու գավազաններու որոչած եղանակաւ։ Լատիններն որոց Զատիկը քիչ անգամ կը հանդիպի Սրբեւելեան եկեղեցւոյ Զատկին հետ, չեն մասնակցիր Հայոց ու Ցունաց արարողութեանց, նոյն իսկ հանդիպած տարին անգամ, այլ հանդիսատես միայն կը լինին իրենց յատուկ տեղւոյն մէջ։ Իսկ Ասորիները, Խպտիներն ու Հապէշներն Հայոց չրջանակին մէջ կ'առնուին չարուելով անոնց եռեակ կողմը։ Այդ չրջանակներն իրարմէ բաժնելու համար հրացանակիր զօրքերը թեւ թեւի տուած երկաթեայ չղթայ մը կը կազմեն մէկ կողմէն միւսն անցնելու ամէն ճիգ ու փորձ նոյն հետայն կը խափանեն, եթէ ոչ, ահռելի հետեւանքներ կ'ունենան, այնքան բորբոքեալ է ամէն կողմանէ կրօնական եռանդը։ Ուխտաւոր նապաստակն հոն առիւծ կը դառնայ, Քրիստոսի Գերեզմանին զօրմէ ամէնէն քաղցրագոյն է ամէնուս աչքին, ուզղակի Քրիստոսի մօտ կը փոխադրէ։ Հիմա պիտի տեսնենք թէ չրջանակը պատռելու ու իրարու բաղխելու փորձ ու ճիգն ո՛ւսկից կը ծնին։

Երբ երեք ազգի Պատրիարքներն ալ իրենց որչեալ տեղերը կը բազմին, ինչպէս և կառավարիչն, հիւպատոսներն, ու բոլոր բարձրատեղեան պաշտօնեաներն, արդէն կը թնդան Ս. Յարութեան տաճարին դռները բանալ տալու իրաւունքն Հայոցն է, որոց հետ հաւասարապէս կը վայելեն այդ իրաւունքը Յոյներն ու Լատիններն, բայց իրաքանչիւրն իրեն յատուկ օր ու ժամանակն ունի, ու Զատկի նախորդ օրը Հայոցն է, առաւելութիւն մը որ խիստ նախանձելի է օրեան անհամեմատ կարեւորութեան պատճառաւ։ Անցողակի յիչենք թէ դրան բանալիները ու բանալ գոցելու իշխանութիւնը թուրք դռնապաններու ձեռքն են, որք դարերէ ի վեր ժառանգական կերպիւ կը յաջորդեն իրարու որդւոց յորդի եւ միայն այդ հասոյթով փառաւորապէս կ'ապրին։ Ոչ—քրիստոնեայ անձինքներէ տարբեր որոնք դռնապան կրնային ըլլալ անկողմնակալ կերպով։ Դռնապանները հիանալի հլութեամբ միշտ արամադրելի են իրենց պաշտօնին կիրառութեան համար։ Իրաքանչիւր բանալ գոցելուն մանաւոր վարձք մը կ'ընդունին որ հաստատ սակերով որոչուած է անփոփոխ։ Զատկի Ճրագալոյցին մինչեւ Հայոց Վանքի Թարգման վարդապետը՝ չքեղ համազգեստով փայլուն գաւազաններու արծաթագլուխ և երկաթատուն գաւազաններու մէն մի քայլին զուգահարուած կրկին չառաչներով առաջնորդուած՝ չգայ և հանդիսաւորապէս չհրամայէ Քրիստոսէութեան սրբազնագոյն և իսկական նախատեղւոյն դուռներուն բացուիլն, անկարելի է որ երկաթակուռ վիհխարի դռներն իրենց դարաւոր ծխնիներուն վրայ դառնան, թէպէտ և քանի մը տասնեակ հազար հաւատացեալները ժամերէ ի վեր սպասեն, ինչպէս որ միշտ կը պատահի, և թէպէտ իշխանները ու դուքսեր գտնուին անոնց մէջ։ Երբեք մահկանացու մը այն սիրամիր վեհ քալուածքը չունենար որքան Թարգման վարդապետն այդ հանդիսական գնացքին առեն։ Այդ օր իր կենաց մեծագոյն ու վառաւորագոյն օրը կրնայ համարուիլ։ Եղած են Թարգմանները որ մասնաւորապէս խիստ հիանալի չքով վայելցուցեր են իրենց այդ պաշտօնն ինչպէս նախկին Թարգման Վահրամ վարդապետ ու այժմու Թարգման Վահան վարդապետը։ Դիւրը բացուելուն պէս խնկով բազմութիւնը ներս կը մանէ կարգաւ ու անչփոթ, զի քանի մը հարիւր զինուորներ կը հսկեն սասակասատ, տեղաւորելով Հայ ուԲոյն հաւատացեալներն իրենց յատկացած տեղերն երկու ազգաց Թարգման վարդապետներու ու գավազաններու որոչած եղանակաւ։ Լատիններն որոց Զատիկը քիչ անգամ կը հանդիպի Սրբեւելեան եկեղեցւոյ Զատկին հետ, չեն մասնակցիր Հայոց ու Ցունաց արարողութեանց, նոյն իսկ հանդիպած տարին անգամ, այլ հանդիսատես միայն կը լինին իրենց յատուկ տեղւոյն մէջ։ Իսկ Ասորիները, Խպտիներն ու Հապէշներն Հայոց չրջանակին մէջ կ'առնուին չարուելով անոնց եռեակ կողմը։ Այդ չրջանակներն իրարմէ բաժնելու համար հրացանակիր զօրքերը թեւ թեւի տուած երկաթեայ չղթայ մը կը կազմեն մէկ կողմէն միւսն անցնելու ամէն ճիգ ու փորձ նոյն հետայն կը խափանեն, եթէ ոչ, ահռելի հետեւանքներ կ'ունենան, այնքան բորբոքեալ է ամէն կողմանէ կրօնական եռանդը։ Ուխտաւոր նապաստակն հոն առիւծ կը դառնայ, Քրիստոսի Գերեզմանին զօրմէ ամէնէն քաղցրագոյն է ամէնուս աչքին, ուղ

ՎԵՂԱՐՀԱՅ և ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ

(ՀԱՅԿԱԿԱՆ «ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ»)

ԲՈՍՆԱՏՈՒ, 3 Նոյեմբ. 97.

Մամուլին ընդհանուր տեսութիւն։

—Տիրապետ. ազգերը գործեր շատ ունին, որոնց վրայ իրենց ուշադրութիւնը պէտք է դարձնեն, բայց ամենայն ինչից առաջ պէտք է հոգան իրենց ներքին գործերի կարգադրութեան վրայ, որ ամենամեծ պահանջն է ներկայ ժամանակներում։ Ներքին գործերի կարգադրութեան մէջ ամենակարեւոր տեղը բռնում է ֆինանսական հարցը։ Ամէն մի պետութեան ֆինանսական դրութիւնը ցոյց է տալիս, թէ նա ինչ աստիճանի վրայ է կանգնած։ Ֆինանսական հարցի լուծումը կախում ունի ամենից առաջ ժողովրդի հարստութիւնից։ Ինչքան ժողովուրդը հարուստ է, այնքան հեշտ է նրանից հարկեր գանձել։ Ֆինանսական հարցի լուծման համար պէտք է ուշադրութիւն դարձնել ժողովրդի հարստացման միջոցների վրայ։ Ամենից առաջ պէտք է ուշադրութիւն դարձնել գիւղատնտեսութեան վրայ, որ ամենակարեւոր ճիւղն է ժողովրդի հարստութեան։ Ֆրանսիայում գիւղատնտեսութեան վրայ ուշադրութիւն դարձնելու համար ստեղծուած է հատուկ նախարարութիւն։ Ռուսիայում ամէն տարի գիւղատնտեսութեան համար մեծ գումարներ են յատկացնում։ Ռուսիայում ամէն տարի կազմակերպում են գիւղատնտեսական ցուցահանդէսներ, որոնց մասնակցում են ամէն կողմից հազարաւոր գիւղացիներ։ Ցուցահանդէսների ժամանակ գիւղացիներին բացատրում են, թէ ինչպէս պէտք է մշակել հողը, ինչպէս պէտք է պատրաստել պարարտանիւթերը, ինչպէս պէտք է ընտրել սերմերը եւ այլն։ Ցուցահանդէսների ժամանակ գիւղացիներին ցոյց են տալիս նոր գիւղատնտեսական գործիքներ, որոնց գործածութիւնը մեծ օգուտ է տալիս

ՏՈՒՖՈՅ ՍՈՒՐՃ ԵՎ ՈՐԴԻՆԵՐ

ՏԱՐԱՆՈՒՄ Ս. ԽՈՍՔՈՎԱՆ ԵՎ ՈՐԴԻՆԵՐ

ԱՄԵՆԱՀԱՐՈՒ ՀԱՐԿԱՎՈՐ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ—ԱՏԱՏԱՆԱՅԻՆ ՕՐԱՏՈՒՆ

Հաստատուած 1852

Ցեղական ոճով ասեղնագործ ցանուածոյ սրբազան զգեստներ, որոնք կարելի է պատուիրել ինչպէս նաև պատրաստի վաճառել։ Ասեղնագործ սեղանի ծածկոյթներ, վարագոյրներ, պատկերներ, ինչպէս նաև ամէն տեսակ ասեղնագործ իրեր։ Ցանկացողները կրնան դիմել հետեւեալ հասցէով։

Ծ. Ցարի Ս. Ջաւախեան

Ցանկացողներ կրնան դիմել նաեւ Պոլիս, Գալաթիա, Եուսուֆ Փաշա Ճատէսի, Ս. Խաչ Վանքի մօտ, Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի Ազգային Հիւանդանոցի դիմաց, Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի Ազգային Հիւանդանոցի դիմաց, Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի Ազգային Հիւանդանոցի դիմաց։

ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՂԱՆԱԿՆԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՒՐՃ ԵՎ ՈՐԴԻՆԵՐ

ՏԱՐԱՆՈՒՄ Ս. ԽՈՍՔՈՎԱՆ ԵՎ ՈՐԴԻՆԵՐ

ԱՄԵՆԱՀԱՐՈՒ ՀԱՐԿԱՎՈՐ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ—ԱՏԱՏԱՆԱՅԻՆ ՕՐԱՏՈՒՆ

Հաստատուած 1852

Ցեղական ոճով ասեղնագործ ցանուածոյ սրբազան զգեստներ, որոնք կարելի է պատուիրել ինչպէս նաև պատրաստի վաճառել։ Ասեղնագործ սեղանի ծածկոյթներ, վարագոյրներ, պատկերներ, ինչպէս նաև ամէն տեսակ ասեղնագործ իրեր։ Ցանկացողները կրնան դիմել հետեւեալ հասցէով։

Ծ. Ցարի Ս. Ջաւախեան

Ցանկացողներ կրնան դիմել նաեւ Պոլիս, Գալաթիա, Եուսուֆ Փաշա Ճատէսի, Ս. Խաչ Վանքի մօտ, Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի Ազգային Հիւանդանոցի դիմաց, Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի Ազգային Հիւանդանոցի դիմաց, Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի Ազգային Հիւանդանոցի դիմաց։

ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՂԱՆԱԿՆԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՒՐՃ ԵՎ ՈՐԴԻՆԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՒՐՃ ԵՎ ՈՐԴԻՆԵՐ

ՏԱՐԱՆՈՒՄ Ս. ԽՈՍՔՈՎԱՆ ԵՎ ՈՐԴԻՆԵՐ

ԱՄԵՆԱՀԱՐՈՒ ՀԱՐԿԱՎՈՐ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ—ԱՏԱՏԱՆԱՅԻՆ ՕՐԱՏՈՒՆ

Հաստատուած 1852

Ցեղական ոճով ասեղնագործ ցանուածոյ սրբազան զգեստներ, որոնք կարելի է պատուիրել ինչպէս նաև պատրաստի վաճառել։ Ասեղնագործ սեղանի ծածկոյթներ, վարագոյրներ, պատկերներ, ինչպէս նաև ամէն տեսակ ասեղնագործ իրեր։ Ցանկացողները կրնան դիմել հետեւեալ հասցէով։

Ծ. Ցարի Ս. Ջաւախեան

Ցանկացողներ կրնան դիմել նաեւ Պոլիս, Գալաթիա, Եուսուֆ Փաշա Ճատէսի, Ս. Խաչ Վանքի մօտ, Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի Ազգային Հիւանդանոցի դիմաց, Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի Ազգային Հիւանդանոցի դիմաց, Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի Ազգային Հիւանդանոցի դիմաց։

ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՂԱՆԱԿՆԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՒՐՃ ԵՎ ՈՐԴԻՆԵՐ

ՏԱՐԱՆՈՒՄ Ս. ԽՈՍՔՈՎԱՆ ԵՎ ՈՐԴԻՆԵՐ

ԱՄԵՆԱՀԱՐՈՒ ՀԱՐԿԱՎՈՐ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ—ԱՏԱՏԱՆԱՅԻՆ ՕՐԱՏՈՒՆ

Հաստատուած 1852

Ցեղական ոճով ասեղնագործ ցանուածոյ սրբազան զգեստներ, որոնք կարելի է պատուիրել ինչպէս նաև պատրաստի վաճառել։ Ասեղնագործ սեղանի ծածկոյթներ, վարագոյրներ, պատկերներ, ինչպէս նաև ամէն տեսակ ասեղնագործ իրեր։ Ցանկացողները կրնան դիմել հետեւեալ հասցէով։

Ծ. Ցարի Ս. Ջաւախեան

Ցանկացողներ կրնան դիմել նաեւ Պոլիս, Գալաթիա, Եուսուֆ Փաշա Ճատէսի, Ս. Խաչ Վանքի մօտ, Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի Ազգային Հիւանդանոցի դիմաց, Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի Ազգային Հիւանդանոցի դիմաց, Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի Ազգային Հիւանդանոցի դիմաց։

—Ինչպէ՞ս կ՚ըլլայ որ ամէն անգամ որ ես քեզ կը տեսնեմ, դուն միշտ նոր հագուստով կ՚ըլլաս։

—Ինչո՞ւ չըլլայ, երբ որ ես ամէն անգամ նոր հագուստ կը պատուիրեմ։

ՆԱՄԱԿ ԱՐԵՒԵԼԵՔԷՆ

Ա. Ս. Ա. Ա. Ա

COMPAGNIE ROSSIA ASTPÉTERSBOURG

ՌՕՍԻԱ

COMPAGNIE ROSSIA ASTPÉTERSBOURG

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻԻՆ

1881 Մարտ 20 ի կայս. Իրատէով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ. — ԿԵԱՆՔ. —
ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ. — ԱՐԿԱՆԳՔ։

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	10,000,000 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	67,000,000 »
1895 ի հասոյթք	25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապա-	
հովագրեալներուն վճարած է մօտ	100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի կ. Պոլիս — Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ
Դալաթիա, Թոքափչի վրայ (հին Մափասոյան փեղը) — Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար — ԹԻՈՏՕՐ ԲԻՒՐԻՒՆ

ԻԻՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ
ՀԻՄՆԵԱԼ 1828

1828 L'UNION DE PARIS

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ
ՀԻՄՆԵԱԼ 1829

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ ՊԱՆԻ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 15, ԻՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸՆ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ		ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ	
Դրամագլուխ	Ֆր. 10,000,000	Դրամագլուխ	Ֆր. 10,000,000
Պահեստ	» 7,650,000	Պահեստ	» 104,500,000
Թղթապանակի մէջ	» 69,246,000	Ապահովագրութիւնք	» 250,000,000
Հասոյթ 1892 տարւոյ	» 16,000,000	Հասոյթ 1892 տարւոյ	» 17,750,000
Հատուցուած գնաս	» 176,000,000	Հատուցուած գնաս	» 65,000,000

Ընկերութեան գրամատունն է Օսմ. կայս. Պանքան։
Մանրամասնութեանց համար դիմել առ մասնաւոր Տնօրէն Տ. ՍԻՄՕՆ ՓԱՑՄԷՐԼԵԱՆ
կ. Պոլիս, Գալաթա, Գարաքէօյ եէնի-խան Ա. յարկ։
Կենաց ճիւղին Տեսուչ, ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

L'ANCRE ԼԱՆՔՐԸ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ, ԱՄԵՆԷՆ ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ԱՒԵԼԻ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾԸ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐ. 1871ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ 93 ՎՃԱՐՈՒԱԾ ԳՈՐ.
133 ՄԻԼԻՈՆԷՆ ԱՒԵԼԻ — 206 ՄԻԼԻՈՆ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Պ. Կոմս Էտուար Ձիճի, կայս. եւ արք. Վեհ. խորհրդական, Նախագահ
» Ռեօդէճ Հաեոս, դեր- Նախագահ
» Ժօզէֆ Հաեոս, կայս. եւ արք. Վեհ. խորհրդական
» Թէօսար Բոնցէն
» Անթուան Բրօֆէտ ս'Օպթէն
Թէօսար Բոնցէն
Ժան ֆր Վէնինկ – Ինկէնճայմ

Կառավարական Քոմիսէր
Պ. ԺԱՆ ՄՈՒԻՔ կայս. արք. խորհրդական
Ընդհանուր Գործակալ Բեռա, Թիւնէլի հրապարակ, տուն Սարաճօղլու, ԼԻՕՆԵԼ ՊՕՆՑԻ

բարք, Գաբամաճեան եղբարք 60ական՝ Նահպ ձէզվէճեան, Գրիգոր Արապեան, Մարտիկ Գրիգորեան, Գրիգոր Պարսիպպանեան, Սերվիչէն (Տպարանապետ), Թորգոմեան եղբարք, Սահակ Ղազարոսեան, Գ. Շ. 40 ական՝ Գրիգոր Մելիտոսեան, Բարսեղ Խթմամպօլսեան, Ծովհաննէս Ալալըմճեան, Մկրտիչ Մէյմարեան, Հաճի Կարապետ Օհաննեան, Բարսեղ Աւետիսեան, Կարապետ Աւետիսեան, Սէմէրճեան եղբարք, Ստեփան Թօլոլեան, Իբրահոսեան եղբարք, Գաբրիէլ Էլիկիւզէլեան, Գարեգին Մօլտովաք, Թադէոս Ս. Թադէոսեան, Նշան Հանէսեան, Մխրան Սէթեան, Բարսեղ Կիւլպէնկեան, Ցարութիւն Թօլոլեան, Դէորգ Ս. Պոհճէլեան, Կարապետ Մ. Սէֆէրեան, Պօղոս Գըլճճեան, Պետրոս Կիւլպէնկեան, Թադէոս Նահապետեան, Գրիգոր Մըսըրեան, Մագոսա Ս. Թոպաճեան, Աւետիքեան եղբարք 20 ական։

Ցակոբ Մարկոսեան 47½ ՂՐՇ. Գառնիկ Ս. Կիւլպէնկեան, Տ.Գր. Ս. Ցակոբեան, Ցարութիւն Ինճիճեան, Գ. և Լ. Սարգիսօֆ, Մագոսա Շահպազ, Ծովհաննէս Պառաեան, Գրիգոր Ալեանաքեան, Բ. Արեւեան Կ. Խաչատուրեան ընկ., Երուանդ Շերբինեան, Ցարութիւն Արզանեան, Ցարութիւն Զաքաճեան, Ցարութիւն Կիւլպէնկեան, Բարսեղ Հալաճեան 40ական. Կարապետ Մալխասեան 27. Ց. Կ. Էլիկիւզէլեան, Մ. Կ. Էլիկիւզէլեան, Ոսկի, Աբսէն Աբսէնեան, Մանուկ Կարագեան, Ծովհաննէս Գ. Կիւլպէնկեան, Տիգրան Կ. Թիւրապեան, Մարտիկ Սարաֆեան, Սմբատ Ճիւպէրեան, Սարգիս Տէր Ստեփանեան, Սատուածատուր Հարճէց, Օ. Քիւրքճեան, Տիգրան Ծովակիմեան, Բարսեղ Թէքճեան, Մագաքսա Մարտիկեան, Ցակոբ Ինայէթեան, Հ. Գ. Թորոսեան, Սարգիս Մատթէոսեան, Գրիգոր Գայսէրեան, Գառնիկ Համբարձումեան, Տիգրան Ուշտեան, Տ.Գր. Օրմանեան, Մխրան Ց. Բէօրբէեան, Մխրան Ց. Պարսամեան, Բիւզանդ Իւթիճեան, Կիւլպենկ Կիւլպէնկեան, Գրիգոր Պարտիզպանեան, Ցարութիւն Տիւսիճեան, Թադէոս Մոլտովաք, Ծովհաննէս Մինասեան, Ցակոբ Սարաֆեան, Մկրտիչ Պարոնիկեան, Անտոն Ադասեան, Տիգրան Ճիլաճեան, Մարտիկ Շերբինեան, Կարապետ Գ. Թիւնաքեան 20ական.

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՐՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱԻՒ

ԸՆԴ ԴԷԼ ՀՐԻ, Կ. ՊՈԼՍՈՑ ԵՒ ՕՏԵՍԱՑԻ

Անուանէ	Թօնս	Անուանէ	Թօնս	Անուանէ	Թօնս	Անուանէ	Թօնս
Ակսանս	1069	Տօրինս	937	Իսաաս	5540	Բօլօ	510
Ալէքթօ	3607	Տուբօ	2383	Ճիւնս	1080	Րիալթօ	2229
Անճէլօ	1541	Տրաքօ	1713	Քլէսօ	1053	Րիճալտս	1663
Արիօսդօ	2377	Տինամօ	504	Քօլբինօ	2307	Րօլլօ	1613
Պասանս	1822	Էպրօ	2464	Քօմօ	1700	Րօմէօ	1789
Պօրտինս	1264	Էլսօրաաս	1520	Լէօ	1053	Րօզարիօ	1862
Պրամօ	1076	Էրագօ	1481	Լէքսանդօ	2271	Սաքֆօ	1113
Պրինս	841	Ֆիտօ	954	Լիվըրմօ	1643	Ցիրքիս	1735
Պրֆֆալօ	4431	Ֆիրլանտ	1828	Լօրէնցօ	3191	Սիլվիօ	1193
Գէյրօ	1671	Ֆլամինկօ	849	Մարմօ	724	Սքէրօ	1200
Գալիբաս	1337	Քրանչիսքօ	4582	Մարինկօ	2273	Թասսօ	1328
Գամէօ	1241	Ցակինթօ	3060	Մարգէլլօ	3709	Թ. Ուիլսըն	1546
Գաեօ	1094	Ցովանս	1243	Միքաաս	3557	Թօքիս	3827
Զիմարա	2729	Կանս	1011	Միլօ	1057	Թօլէտս	1470
Սիմոնէ	1834	Կրացիա	1695	Մունդպէկլլօ	1735	Թօրբիաս	487
Գլիս	2607	Կրամ	775	Մուրիլլօ	2410	Ուրպինս	2429
Գօլօրատօ	4281	Հիւտրկս	1581	Նէբօ	1083	Վասքօ	1914
Գօմօ	1497	Հինտու	3720	Օհիօ	4100	Վօլօ	1289
Գօնկօ	2906	Հօրաղիօ	3600	Օնթարիօ	4036	Վօլֆռուրնօ	2396
Գօրսօ	895	Հուսմէր	596	Օրլանս	1535	Եէտս	1850
Տիաս	4811	Իակօ	2354	Բալէրմօ	1637	Զէբօ	1200

—Մօ–բլլը չոգենաւը, նաւապետ Ճօնսդըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։

Իզմիր առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏԷՆՏ ՐԻԶՕ.
Թիւ 17–18, Քիւչիւք Մխլէթ խան, Գալաթիա

«ԲԻԶԱՆԴԻՈՆ»Ի ՊԱՇՄԱՆՆԵՐԸ

1. Չտպուած ձեռագիրներուն նտ չեն տրուիր։ — 2. Ծանուն լրագրին Ընկալագրեր, փոխանակագրեր, Նամականաւ դրամաթուղթեր, Չեքեր, եւն. վաւերական են լրագրոյն արտօնատէրին տնօրագրութիւնը կրելու պայմանաւ միայն։ —3. Բաժանդիմերը Թուրքիոյ համար արծաթ մէճիտի և արտասահմանի համար ֆր. ի հաշիւով են, մէճիտը 20, ոսկին 108 դրուշէն։ — 4. Թղթատարի ծախքը մեր վրայ է, բայց ի Բօսֆ Լօքալի ծախքէն։ —5. Թղթատարի ծախքն իր վրայ առնելով «Բիւզանդիոն» այնքան մեծ զոհողութիւն մը կրած է որ պէտք որ զեղչուած բաժնեգին առաջարկներ անընդունելի են։ —6. Ամեն գաւառացի աղգային որ ինքզինք թերթին խմբագրութեան ծանօթացնել ետքն իր ընակած քաղաքին, գիւղախմբին կամ գաւառին ազգային, կրթական կամ տնտեսական իրողութիւններուն, դէպքերուն և հանգամանքներուն վրայ ամիսի մը չափ ճշդրիտ և ամիսոփ տեղեկութիւն հաղորդէ, իրաւունք ունի թերթին թղթակիցը նկատուելու, տարեկան թերթ մը ստանալու, և յառաջիկային դրամական փոխարինութիւն մը, եթէ իր նամակներ նաև գրական արժանիք ունին։

«ԲԻԶԱՆԴԻՈՆ»Ի ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐԸ

Գործ փնտռող երիտասարդներուն, կամ նոր գործ մը ճանաչցանել խնդրողներուն, բացառիկ դիւրութիւնք կը տրուին Բիւզանդիոնի Խմբագրատան մէջ։ Ո՛չ միայն կարեւոր զեղչ մ'ըրած ենք այսպիսի ծանուցումներու գնոյն վրայ, այլ և առաջարկութիւններուն պատասխաններն ընդունելու և հաղորդելու միջոցները կ'ընծայենք։

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ–ՈՑԾ–ԿՈՐՈՎ

ՅՈՒՍՅՈՒՏԻՆ ՏՒՐ. ԼԱԼՈՐ.— Վերջին 25 տարուան մէջ ապացուցուած է թէ այս ՅՈՒՍՅՈՐԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԴԱՐՄԱՆՆ է ցարդ գտնուած, կատարելապէս բուժելու ուղեղի հիւանդութիւններն, անդամալուծութիւն, քնատութիւն, զառանցանք, առնական կարողութեան վաղահաս կորուստ, եւ այժերու կոտրատէն յառաջ եկած ամէն գործարանական խանգարում։ Կը բուժէ դժուարամարսութիւն, ջղային եւ արան, լիարդի եւ երիկամանց հիւանդութիւններ, արեան չրջանի խանգարումներ, հիւծութիւնն եւ սպառումը. կը կասեցնէ այժերու կորուստն որ յառաջ եկած է ոեւէ պատճառէ։ Ջղային տկարութիւնէ առաջ հետեւանց մէջ այս դեղին ազդուութիւնն անսխալական եւ ՄԱյտուն է։ Մուամադութեան սխտանիշք կ'անհետանան հրաշալի արագութեամբ մը։ ՏՒՐ. ԼԱԼՈՐԻ ՅՈՒՍՅՈՒՏԻՆԸ ջղային հիւթ եւ ուղեղային գոյացութիւն կը տնտղէ, արեան մէջ մտնմանելով ելեկտրական տարրը, ֆոսֆորը, որ ուղեղին կեդրոնական գոյացութիւնն է։ Կորուը կը կենդանացնէ մարդկային գլուխեան մէջ, մարմնոյն եւ մարքին տալով առատ առողջութիւն, այնպէս որ կարելի է պարտականութիւնները կատարել վստահութեամբ և գոնունակութեամբ։ Ախորժահամ է, կը դարձ և կը ճոխացնէ արիւնն եւ նոր մը կեանք կը տայ ջղային դրութեան եւ մկանանց։ Վերանորոգիչ ազդեցութիւնը կը տեսնուի գործածման առաջին օրէն իսկ, մտաւոր կարողութեանց յառելեմամբ և բարօրութեան զգացմամբ որը վարժութիւնն հիւանդը չատոնց կը կորսնցնէ։ Մարսողութիւնը վերանորոգուած, ախորժակն հրաշալի կերպով կ'աւելնայ։ Ազիք կանոնաւորապէս կը գործեն։ Դէմքը կը սկսի լինալ, չրթունքը կը գունաւորին, աչքը չողոքն, մարմինը պայծառ գոյն մը կ'առնու, մազերն այժ կը ստանան։ Զգուշացէք նմանութիւններէն։ Տ.Գր. Լալորի ՓՈՍՓՈՒԻՆԸ պարունակեալ է ամէն չիչերուն մէջ որը բրիտանեան կառավարութեան դրոշմը կը կրեն սա բառերով **Dr. Lalor's Phosphodyne London England** վրան փորագրուած։ Ե՛յս դեղին յաղողութիւնն յառաջ բերած է բազմաթիւ վստահաւոր եւ ՀԱսատակար կեղծեր։ Մեծ եւ փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ եւ Պուկարիոյ ներկայացուցչին քով, Մ. ԵՍՄԱՒՆՏ ԳԱՐԱՒԱՆԱՆ, Անգլ. Ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա պահականոցին քով, Կալաթա–Շիշլիի թրամվէյներու կայարանը, թիւ 95 եւ 97։

ԲԵՑՆՕԼՏԻ ԿՈՒԹ ՍԲԵՍԻՖԻՔ

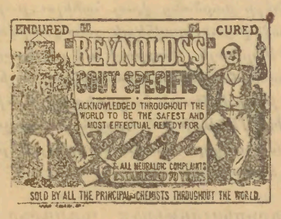

կը բուժէ կաթուածը, յօդացաւերը, կողացաւն եւ բոլոր ջղային ցաւերը։ Աչխարհի մէջ լաւագոյն դեղը ճանչցուած է կաթուածի, յօդացաւի, կողացաւի դէմ։ Մէկ անգամ առնել բաւ է քանի մը ժամու մէջ զգալի ամրքում առաջ բերելու։ Մեծ բժիշկներ կը յանձնարարեն զայն։ Լոնտոնի նշանաւոր Տր. Տէլի կը գրէ. «Քիչ մը առնն Բէյնօլտի ԿՈՒԹ ՍԲԷՆՍԻՖԻՔԸ առի հիւանդներուս եւ կը փութամ ըսել որ միչտ լաւ արդիւնք տեսայ։ կը հաստատեմ որ ասի չատ ազդեցիկ դեղ է։» ՀԻԱՆԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱՏՈՐԵԱՆ.— Պէտք է անօթի փորանց, պառկելէ առաջ ու ոնց խառնուրդի խմել զայն։ Սկսելու է 40 կաթիլէ, որ կրնայ հետեւեալ գիչերը 60ի բարձրանալ եւ այսպէս հետզհետէ մինչեւ 120ի։ Մեծ եւ փոքր քանակութեամբ ու չիչերով կը ծախուի մեր Թուրքիոյ միակ ներկայացուցչին ԵՍՄԱՒՆՏ ԳԱՐԱՒԱՆԱՆի անգլիական ընդհանուր մթերանոցը, 95 եւ 97, ճիւքսէք Գալաթրըմ Վոյվոտա, Կալաթա–Շիշլիի թրամվէյներու կայարանը, Պահականոցին քով։ ՇԱՒՕՐ.—Մոյն վաճառատան մէջ պատրաստ կը գտնուին նաեւ ամէն տեսակ անգլիական եւ ամերիկեան դեղեր։

ՖՐԱՆՍՈՒԱ ՓՈՓԻ

ՅԱՆՑԱԽՈՐԸ

«Նաւերուն անցուդարձն ալ տեսնելէ կ'ախորժիս, կրկնեց հակայ Թիկնոցակով տղեկն։ Ինչ է անունդ... իմ անունս Նաթոլ է։»

Թէպէտ այս ներկայացումը բրիտանական կարգուձեւի կանոններուն համաձայն կատարուած չէր լար, սակայն Քրէթիէն բնաւ չվիրաւորուեցաւ և իր անունն յայտնեց։

«Ի՜նչ զարմանալի անուն... Քրէթիէն... Երբէք չեմ ճանչցած մէկն որ այդ անուամբ կոչուի...։ Գրաւ կը դնեմ որ ընտանիք ունիս.. յայտնի կը տեսնուի... Աղուոր կօչիկներ ունիս։»

Եւ իր դիտելու հանճարն այսպէս ապացուցած ըլլալով, Նաթոլ ակսաւ սուլել «Շարմանդ ժողէֆին, Աւէթ լա մաշին» (սիրուն ժողէֆին, կեցուր մեքենան) 'եղանակն, զոր երգեցիկսրճարաններընորաձեւութեան կարգ անցուցած էին։ Ցետոյ յարեց.

«Եկուր երթանք մինչեւ սահանքը... կարծեմ թէ պիտի բանան. Զուարճալի է տեսնել ջրվէժն։»

Եւ Քրէթիէն անոր ետեւէն գընաց։ Իրեն համար տարօրէն հրապոյր մը կը ըղձեր այս փոքրիկ ստահակէն։ Երկու աղաքները ջրվէժին ժայթքման վրայ ի միասին աքանչանալէ վերջ, արդէն ընկեր եղած էին։ Շաղակրատեցին։ Նաթոլ խնացաւ թէ Քրէթիէն գպրոցէն փախած էր և թէ տուն գառնալու չատ չէր չտապեր, վասն զի ծեծ պիտի ուտէր։

«Յայտնուեցար, մրմնջեց վաղահաս խնաստասերը։ Ձեր տան մէջ, հայրդ է որ կը ծեծէ... Մեր տան մէջ, խորթ մայրս է... Եւ ո՛րչափ չարաչիրտ է... Բայց հինգ աղքարներ չատ ընդունած եմ.. Ահա ութ օրէ ի վեր տուն չեմ վիրադարձած... և առաջին անդամը չէ այս...

—Տուն չե՞ս գարձած... գոչեց Քրէթիէն այնպիսի զարմանքով մը, որոյ մէջ քիչ մը հիացում կար։ Ի՞նչպէս ըրիր...

— Բէ՜հ, պատասխանեց Նաթոլ, ուսերն անփութօրէն թօթուելով։ Մարդ իր ապրուստը կը փնտռէ և կը գտնէ... «Դիրուկ ձի»երէն միայն կասկածելու է.... կառքերու դռնակները կը բանանք, կ'երթանք կառք մը կը ըրեռնք քաղքենիին համար, թատրոնէն դուրս ելնելու ատեն, Ափիոց զատ, առաւօտուն, չուկային մէջ կ'օգնենք՝բանջարեղէններու սայլերը պարպելու։ Գիտեմ, ամէնէն դժուարինն է քնանալու համար անկիւն մը գտնել, բայց ատաղձանոցներ, նոր չինուող տուներ գիտեմ։Միայն թէ օձիքը կովագլուխներուն ձեռքը տալու չէ։

—Եւ այդ կերպով ապրա՞ծ ես արդէն... Ցաճա՞խ... Հարցուց Քրէթիէն, սրտայուզութենէն ոգեսպառ։

—Անշուշտ։

—Բայց ըսէ տեսնեմ, երբէք բռնեցի՞ն զքեզ... Նորէն ծնողքիդ տունը տարի՞ն... Եւ այն ատեն ի՞նչ ըրիր...

— Ա՜յն ատեն նորէն ծե՛ծ կերայ... Ւհ՜, տունն արքայութիւն չէ... Միչտ հարուածներ... Հայրիկս խան է. և իր թշուառական կինը կ'արհամարհէ զիս և չնչին բանի մը համար աւելին կոթը կը քաշէ... Ուրեմն ծեծ չուտելու համար, բնականաբար նորէն կը սկսիմ տունէն փախչիլ... Ձիւթ, մարդ փողոցին մէջ միայն հանգիստ է»։

Այս պահուս մտաւոյ ժամացոյց մը ժամը վեց զարկաւ և Քրէթիէն վախէն սարսռաց։ Իր հայրը տուն պիտի վերադառնար, ճաշը պատրաստ պիտի չգտնէր, կատազութիւն պիտի զգար։ Քրէթիէն արդէն կը տեսնէր որ ահարկու բռունցքն իր վրայ կը բարձրանար։ Անդիմադրելի փորձութիւն մը զգաց տուն չդառնալու, ըստ դիպաց երթալ ապրելու, ինչն ալ ազատ ըլլալու, ինչպէս կ'ըսեր լայնազգեստ ստահակը։ Բայց չէր համարձակեր առանձինն փորձել բազդավանդութիւնն։ Դեռ քիչ մը կը վախնար Լ՛Հ, եթէ այս Նաթոլը, իր ցնցոտիներուն տակ անկիճեր, յանդուգն ու փորձառուս այս Նաթոլն, որ գիւղաշէն մը պէտ կ'երեւէր իրեն, զինքն ալ իբրեւ ընկեր ընդունելու հաւանէր, ո՛րչափ երջանիկ պիտի ըլլար։

«Եւ ըսէ նայիմ, հարցուց Քրէթիէն՝ իր խոհեմութիւնը դեռ ամբողջապէս կորսնցուցած չըլլալով, ո՞ւր պիտի պառկիս այս իրիկուն։

— Ա՜ծխաբարձ նաւու մը մէջ, Թուրնէլ կամուրջին մօտ... Դիչերը չեն պահպաներ զայն, և կզբաղատ կաուներ կան որոնցմով կը ծածկուինք... շատ հանգիստ կ'ըլլանք... Գէշը սա է որ արչաւոյսին երնել պէտք է... Ա՜խ ամառաճառները կանուխ կուգան եւ նաւուն վրայ չատ ցուրտ կ'ըլնէ... Բայց կը թօթուբռինք և վաճառանոցները կը վաղենք բանջարաճառներուն գալատեան սպասելու համար... Նաեւ երեք օրէն առաջ պիտի չպարպուի և իմ բնակարանս մինչեւ այն ատեն ապահովուած է, իբր Թէ Թուակիր բանալիս ու ձեռնաչատանակս ունենալի պատճառով մէջ... Եւ ամէնէն աղուոր բանը սա է որ այս իրիկուան ճաչիս համար պէտք եղածն ունիմ։—յարեց Նաթոլ՝ ձեռքին մէջ չորս սու Թօթուելով,—։ Բանիր հաց, աւասիկ ճաչացուցակն։ Եթէ ուզես, կը հրաւիրեմ զքեզ... եթէ չեմ սխալիր, գուն ալ հօրմէդ դիխուդ հարուածներ կ'ընդունիսև տունէն փախչելու համար հզգի կուտաս...»

Քրէթիէն աչքերը խոլոր մոլոր կը բանար, կախարդուած։ «Իրա՞ւ... կը հաճի՞ս, զիս ալ հետ կը տանե՞ս...

—Ադո՛ր տարակոյս կա՞յ։

Այդ իրիկունն, երբ Բրոսբէր Օպրի առաղձարանէն վիրադարձաւ, տանը մէջ չգտաւ տղան։

«Ի՜հ, աղատ լակոտ, կը մտմտար՝ անձամբ պատրաստելով կերակուրն։ Ասոր վրէժը պիտի լուծեմ քենէ, հանգիստ եղիր։»

Մէկ ժամ, երկու ժամ անցան։ Ոչ ոք եկաւ։

«Քարը գլխուն... Դուրսը կը պառկի», ըսաւ առաղձադործն իրրովի, որ չատ յոգնած ըլլալով անկողին մտաւ և անձակ քունն մը քաչեց։

Բայց յաջորդ առաւօտուն, իրաւ մտատանջ եղաւ։ Դռնապանուհւոյն խոհին իլաւ ուր տղան անհետացման լուրը քանի մը գրացուհիներ հաւաքեց։

«Անզգամ մը, սմնեղուկ մը, ծոյլ մը, որ բանի մը օգտակար չէ, կը գոչէր գործատուրն։ Եւ ահա հիմակ ալ տունէն դուրսը կը պառկի...

—Եթէ գլխուն դժբաղդութիւն մը եկած է,...ըսաւ Թշուառ կերպարանքով, բարի աչքերով գեռատի կին մը, որ իր Թեւէն վրայ կը կրէր հիւանդոտ տղեկ մը։

—Օ՜ն անդր, կրկնեց Բրոսբէր, անհերկայ եմ Թէ անառակութեան գացած է... Ամէն վայրկեան դըպրոցէն կը փախչի...»

(Շարո–նակելի)

Թարգմանիչ Բ.Ֆ. ՊՕՉԱՃԵԱՆ